

Norske leger mot atomvåpen



i can

Forby Atomvåpen

ICAN Norge

Norge og atomvåpen

Helseproblemer i Fallujah

en tryggere verden uten atomvåpen



En atomvåpenfri verden – i vår levetid!

John Gunnar Mæland

Leder NLA

john.meland@isf.uib.no



President Barack Obama fikk Nobels fredspris i 2009 langt på vei for sin historiske tale i Praha april samme år. Her uttrykte han sin tro på at verden kunne befries fra atomvåpnene. Han føyer imidlertid til at dette ikke ville bli lett og at atomvåpnene kanskje ikke ville bli fjernet i hans livstid.

Den internasjonale atomvåpenbevegelsen er mer utålmodig enn som så. Vi krever at disse våpnene forsvinner – i vår levetid! Mange politiske ledere har samme visjon som Obama, men alle har de til felles at de ser en atomvåpenfri verden som et fjernt mål. I mellomtiden er det beste vi kan håpe på, at antallet våpen gradvis minskes. De såkalte realistene mener at et forbud mot atomvåpen er først noe vi kan begynne å tenke på nå antallet våpen er kommet ned på et langt lavere nivå, for eksempel rundt 1000 stridshoder på verdensbasis.

Med den takten i atomnedrustningen vi har hatt de seneste tiårene, vil det ta svært lang tid før verden eventuelt når dette nivået. Selv om det har skjedd en gledelig reduksjon i den totale kjernefysiske slagkraften – fra vanvittige 70 000 stridshoder på 1970-tallet til omkring 23 000 i dag – er vi uendelig langt fra målet. Vi må derfor kreve nytenkning i atomnedrustningen. Løsningen ligger, mener vi, i å starte forhandlinger om et folkerettslig bindende forbud mot atomvåpen med en utvetydig tidsplan for eliminering av disse våpnene.

Dette er begrunnelsen for at NLA og IPPNW satser på en konvensjon mot atomvåpen som vår hovedstrategi for årene fremover. Modell-konvensjonen fra 1995 viser at en slik avtale lar seg utarbeide, bare det er tilstrekkelig politisk vilje og mot. Vi har historiske paralleller fra forbudene mot kjemiske og biologiske våpen, og vi har ferskere eksempler fra konvensjonene mot landminer og klasevåpen. Selv om atomvåpenspørsmålet er i en egen størrelsesorden, mener vi at disse våpnene prinsipielt ikke skiller seg fra

de våpentypene verden har blitt enige om å forby.

Norge har gjennom det samarbeidet som nå er etablert mellom de frivillige organisasjonene om en felles kampanje for et forbud mot atomvåpen, og den økonomiske støtten som den norske regjeringen gir til både den norske og den internasjonale kampanjen, plassert seg i frontlinjen for en atomvåpenfri verden. Dette forplikter oss til å gjøre vårt ytterste for å påvirke beslutningstakerne til å ta sjansen på en ny kurs i nedrustningsarbeidet.

Vi begrunner vårt engasjement med henvisning til humanitær- og folkeretten, med behovet for at verden forener krefter for å forebygge de store globale utfordringene menneskeheten nå står overfor, og med troen på at vi mennesker kan ta fornuftige beslutninger når vi kjenner fakta. Som leger vet vi at en røyker som sier at han skal slutte, ikke samtidig kan si: ” – men kanskje ikke i min levetid”. Hele poenget er jo å stoppe før det er for sent!

Norske leger mot atomvåpen

NLA er den norske avdelingen av International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW), som i 1985 fikk Nobels Fredspris for sitt opplysningsarbeid om de medisinske virkninger av atomkrig.

NLA er åpen for leger og medisinske studenter og har i dag rundt 850 medlemmer. Formålet er “å spre opplysning om medisinske konsekvenser av atomkrig og arbeide for kjernefysisk nedrustning og redusert fare for atom-

krig. En viktig del av dette arbeidet er å påpeke at også forskning, utvikling og utplassering av atomvåpen har sammenheng med de alvorlige problemer verden står overfor når det gjelder miljø og økonomisk utvikling”.

I likhet med IPPNW, arbeider NLA også med totalforbud mot landminer, krigens virkninger på barn, og ikkevoldelige konfliktløsninger.



en tryggere verden uten atomvåpen

Innhold

<i>Norsk kampanje</i>	<i>side 4</i>
<i>Kampanjekoordinatorerne presenterer seg</i>	<i>side 6</i>
<i>Program for ICAN Norge 2011</i>	<i>side 7</i>
<i>Humanitær rett og atomvåpen</i>	<i>side 8</i>
<i>Beretning om møtet mellom råd og styre</i>	<i>side 9</i>
<i>Lær om atomvåpen: Norge og atomvåpen</i>	<i>side 10</i>
<i>Vervingskampanje</i>	<i>side 15</i>
<i>Medlemsarkivet</i>	<i>side 16</i>
<i>Innkalling til årsmøte i NLA</i>	<i>side 17</i>
<i>ICAN i det små</i>	<i>side 18</i>
<i>Russisk 'gang of four'</i>	<i>side 18</i>
<i>Kommentar fra en utmelder</i>	<i>side 19</i>
<i>Fredsprisvinnere går inn for et forbud</i>	<i>side 19</i>
<i>NLAs arkiv</i>	<i>side 20</i>
<i>Helseproblemer i Fallujah</i>	<i>side 22</i>

Medlemsbladet for Norske leger mot atomvåpen
ISSN 0808 2111

Redaksjonen

Carl Pintzka og Bjørn Lyngen
Abelsborg gate 11, 7018 Trondheim
Tlf: 98446627,
e-post: pintzka@legermotatomvapen.no

NLAs sekretariat

Leder: John Gunnar Mæland
Institutt for samfunnsmedisinske fag, UiB
Kalfarveien 31, 5018 Bergen
Tlf 55586075, fax 55586130
Priv. C.Sundtsgt 36, leil 603, 5004 Bergen
Tlf 55230824 (p),90081052 (m)
e-post: john.meland@isf.uib.no

IPPNW Central Office
727 Massachusetts Avenue
MA 02139-3323, USA
Tlf. 617-868-5050, fax 617-8682560
E-post: ippnwbos@ippnw.org
Ex.dir. Michael Christ: mchrist@ippnw.org

Hjemmesider

www.legermotatomvapen.no, www.ippnw.org

Medlemskontingent, priser:

Leger:	300,-
Studenter:	100,-
Postgirokonto:	3060 24 20376

Er du ikke medlem? Ta kontakt med
medlemsansvarlig Tordis Sørensen Høifødt:
hoifodt@legermotatomvapen.no.

Layout: Carl Pintzka
Trykk: Skipnes, i 1050 eksemplarer.

Forsidebilde: Logo til ICAN Norge

Leder

I skrivende stund har det gått et knapt døgn siden skyteepisoden i Arizona, USA, hvor et medlem av Kongressen ble skutt i hodet og seks antakelig tilfeldige ofre foreløpig er bekreftet døde. En voldsom tragedie for de involverte og deres pårørende, men også et skremmende varsel om hvor sårbare politikere kan være selv i sitt eget lokalmiljø.

USA har en lang og vond historie når det gjelder angrep på sine folkevalgte, også presidenter. Ingen attentat har lyktes siden John F. Kennedy ble skutt i Dallas 22. november 1963, og det har gått snart 30 år siden det foreløpig siste alvorlige drapsforsøket rammet Ronald Reagan i mars 1981. Like fullt er det en kjensgjerning at ingen er "vaksinert" mot drapsforsøk dersom en forstyrret person er villig til å ofre livet i forsøket, og ingen Secret Service i verden kan forhindre dette.

Vi skal vokte oss vel for å mene noe om årsakssammenhenger i denne saken, men vi tillater oss å bekymre oss for noen generelle trekk i retorikken som anvendes av enkelte ledende politikere. I jakten på de mest treffende spissformuleringene kan man tidvis bli fristet til ordvalg som mer hører hjemme i krig enn i politiske diskusjoner. Disse utsagnene kan i offentligheten misforstås av deler av publikum, noen ganger dessverre med tragisk utfall. Vi minner om at det var noe så uskyldig som en tale som var den direkte foranledningen til at John Wilkes Booth i sin tid drepte Abraham Lincoln.

Fiendtlig og hatefull omtale leder diskusjonen inn i en uheldig spiral som bare kan ende i konfrontasjon. Redaktørene mener at politikere på alle nivå må ta ansvar for sine egne uttalelser, og at dette må være særlig viktig i storpolitiske anliggender som for eksempel atomvåpenspørsmålet. Følgene kan ellers bli katastrofale.

Redaktørene

Norsk kampanje for et forbud mot atomvåpen

Norske leger mot atomvåpen, Nei til atomvåpen og Den norske Pugwashkomiteen gikk i 2010 sammen om en felles kampanje for et forbud mot atomvåpen. Med økonomisk støtte fra det norske utenriksdepartementet vil kampanjen de neste tre årene arbeide for et juridisk bindende forbud mot atomvåpen som omfatter en bindende tidsplan for full avskaffelse av slike våpen.

John Gunnar Mæland
Leder NLA
john.meland@isf.uib.no



Som i de fleste andre land, har anti-atomvåpen bevegelsen i Norge hatt mindre vind i seilene siden storhetstiden på 1980-tallet. Folkebevegelsen Nei til atomvåpen (NTA) som i sin tid hadde over 100 000 medlemmer, er skrumpet inn til en mindre organisasjon med et sentralt sekretariat og få aktive lokallag. Den norske Pugwash-komiteen består av en håndfull akademikere som engasjerer seg i nedrustning ved siden av sine mange andre gjøremål. Norske leger mot atomvåpen (NLA) hadde i 1984 2000 medlemmer. Nå er medlemstallet halvert, men foreningen er likevel intakt med engasjerte tillitspersoner og aktive studentgrupper ved alle norske medisinske skoler.

Disse tre norske anti-atomvåpen organisasjonene har i flere år samarbeidet for å koordinere sitt arbeid, særlig når det gjelder politiske initiativ for atomvåpennedrustning. Allerede i 2006 organiserte denne trioen en norsk underskriftskampanje for en konvensjon mot atomvåpen. Da den internasjonale kampanjen ICAN startet opp i 2007, hadde man altså i Norge allerede tatt et tilsvarende initiativ for å presse den norske regjering til å støtte ideen om en internasjonal folkerettslig bindende avtale mot atomvåpen.

De tre norske anti-atomvåpen organisasjonene er tross forente krefter, små og sårbare. Det samlede fredsarbeidet i Norge har likevel betydelig bredde, og flere norske NGO'er har spilt en avgjørende rolle for viktige nedrustningsspørsmål. Norsk Folkehjelp, som er en humanitær

organisasjon med tett bånd til fagbevegelsen, var svært viktig for den norske regjeringens vellykkede initiativ for et internasjonalt forbud mot klasevåpen (cluster ammunition). Norsk Folkehjelp bidro også til internasjonale kampanjen for forbud mot anti-personell miner (landminer). Norges Røde Kors har også etter hvert markert seg mer i slike spørsmål, ikke etter at Det

NPT i 2010 markerte Norge seg med å peke på at nedrustningsforpliktelsene i avtalen nå måtte tas langt mer alvorlig og at det var behov for nye initiativ for å få dette til. Likevel har Norge ennå ikke på en tydelig måte gått inn for en egen konvensjon mot atomvåpen.

I forkant av NPT-konferansen i New York i mai dette året, tok NTA, NLA og Pugwash i samsvar med



Internasjonale Røde Kors så tydelig har gått inn for et forbud mot atomvåpen. Nye grupper som for eksempel Changemaker, gir muligheter for yngre, mer aktivistisk innstilte mennesker til å jobbe for fred og nedrustning, ofte i et globalt og utviklingsrelatert perspektiv.

NPT-tilsynskonferansen 2010 – et springbrett

Den rød-grønne norske regjeringen har til nå holdt på det eksisterende nedrustningsregimet, men har åpnet døren på gløtt for en konvensjon hvis ikke-spredningsavtalen (NPT) svikter. Ved den siste tilsynskonferansen for

ICAN - strategien initiativ til et brev til den norske regjeringen, hvor det ble stilt tydelige krav til hva et positivt resultat av konferansen måtte inneholde. Brevet ble underskrevet av i alt 45 norske organisasjoner og synliggjorde en betydelig bredde i sivilsamfunnets engasjement. Med støtte fra regjeringen var også mange norske NGO-er tilstede under konferansen.

Etter konferansen samlet NTA, NLA og Pugwash seg til en felles søknad til Utenriksdepartementet om midler til å opprette en norsk kampanje for et forbud mot atomvåpen for perioden 2010-2013. Samtidig tok vi kontakt med ICAN og oppfordret ICAN til å utarbeide en tilsvarende søknad for den internasjonale kampanjen. Søknadene ble sendt i august og allerede få uker senere fikk vi vite at begge søknadene var innvilget, med en samlet budsjetttramme på over 6 millioner norske kroner. ICAN vil bruke midlene til å opprette et europeisk kontor i Geneve og arbeider nå for å sikre seg støtte fra flere lands regjeringer.

Den norske kampanjen

Den norske kampanjen startet 1. september 2010. Et sekretariat er

Styringsgruppen vil senere bli utvidet og det vil bli opprettet et bredt sammensatt råd av representanter fra samarbeidende organisasjoner.

Kampanjens aktiviteter vil i første omgang dreie seg om å bygge et nasjonalt nettverk av organisasjoner for arbeidet for et forbud mot atomvåpen. Parallelt vil kampanjen informere og mobilisere til et bredt folkelig engasjement. Påvirkning av politikere og andre beslutningsdeltakere er viktig. Endelig vil den norske kampanjen samarbeide tett med internasjonale sammenslutninger, da særlig ICAN. Den norske kampanjen vil representere ICAN i Norge, men også bidra til å spre ICAN til andre land.

Den 25. oktober 2010 arrangerte kampanjen en start-konferanse i Oslo,

produksjon, lagring, transport, bruk og trussel om bruk av atomvåpen, samt en utvetydig tidsplan for full avskaffelse av slike våpen. Kampanjen vil arbeide for at det startes internasjonale forhandlinger om et forbud snarest mulig.

Kampanjen vil, som grunnlag for et forbud, arbeide for generell aksept for Haag-domstolens stemping i 1996 av atomvåpen som ulovlige stridsmidler på linje med kjemiske våpen. Atomvåpen bryter internasjonal humanitær rett, nedfelt i Genevekonvensjonens tilleggsprotokoll I. Kampanjen begrunnes for øvrig i humanitære, miljømessige og utviklingspolitiske argumenter. Bruk av slike våpen vil ha ufattelige medisinske, miljømessige og utviklingsmessige konsekvenser. Atomvåpen er, som Blix-kommisjonen uttrykker det, "weapons of terror" som holder sivilbefolkningen som gisler i et maktspill i regi av atomvåpenstatene. Kampanjen



Forby Atomvåpen

opprettet i Oslo og to kampanjekoordinatorer tilsatt: Nosizwe Lise Baqwa og Anne Marte Skaland. De har begge erfaring fra tilsvarende arbeid og har god kompetanse innen atomnedrustning og internasjonalt arbeid. Kampanjen ledes inntil videre av en styringsgruppe bestående av de valgte lederne av NTA, NLA og Pugwash.

med norsk og internasjonal deltakelse. Fra ICAN kom Rebecca Johnson og Tom Wriqth. SLMK var representert ved Jan Larsson og Josefin Lind.

Kampanjens målsetting og begrunnelse

Kampanjens målsetting er et juridisk bindende forbud mot utvikling,

ønsker å befri verden fra denne trusselen – i vår livstid.

John Gunnar Mæland (meland@legermotatomvapen.no) er leder i Norske leger mot atomvåpen og leder av styringsgruppen for den norske kampanjen for et forbud mot atomvåpen.

Kampanjekoordinatorerne presenterer seg

Anne Marte Skaland

Jeg sitter i styret i Nei til Atomvåpen og har tidligere sittet i styret til NTA Oslo og Akershus Fylkeslag. Av atomvåpenrelatert erfaring kan jeg også nevne at jeg har vært på sykkelturne i Belgia og promotert kampanjen "Ordførere for fred". Og jeg har vært med på å oversette nettbiblioteket Lær om atomvåpen fra svensk til norsk. Noe som ga meg en breddekunnskap om atomvåpen. Når det gjelder inngående kunnskap om alle avtaler og regelverk relatert til atomvåpen, har jeg imidlertid mye å lære.

Min organisasjonserfaring har jeg i hovedsak fra Changemaker, hvor jeg har vært aktiv i mange år; i lokalgruppe, sentralstyret og politisk utvalg for klima. Jeg har erfaring både med utvikling og gjennomføring av kampanjer. I grunnen liker jeg alle delene av slike prosesser. Hvis jeg skal peke ut noe må det bli arrangement av enkeltstående arrangementer som aksjoner, konserter og seminarer.

I høst gjorde jeg ferdig masteroppgaven min i sosiologi som er en argumentasjonsanalyse av Human Development Report 2009. Ellers har jeg også studert utviklingsstudier og religionshistorie.

Nosizwe Lise Baqwa

Jeg er en 27 år gammel norsk-sørafrikaner og har både kusiner i Soweto og en bestemor jeg er oppkalt etter i Vinstra, Lise, ikke Nosizwe. Jeg er visstnok en typisk tvilling. Jeg er yngst av 5 barn, og jeg har fire eldre brødre. Jeg har en delt bachelorgrad i statsvitenskap fra Universitet i Oslo og Universitetet i Cape Town, og har nylig fullført en Master of Arts i International Studies and Diplomacy ved School of Oriental & African Studies (SOAS) i London. Studievalget bunner i et ønske om å jobbe med utviklings- og sikkerhetspolitiske spørsmål, samt å bedre kunne forstå Norges utfordringer i verden.

Jeg har bakgrunn fra aktivistorganisasjoner både i Sør-Afrika og Norge, fra HIV/AIDS-aktivisme i form av The Treatment Action Campaign (TAC) i Cape Town og ATTAC i Oslo. Jeg var leder for den Afrikanske studentunion på Blindern.

Jeg liker også veldig godt å engasjere meg i kultur. Jeg synger selv og har opptrådt en del i Oslo. Jeg har stor lidenskap for musikk og det kreative uttrykk og mener samspillet mellom politikk og kunst har en viktig mobiliseringskraft og tillitsbyggende potensial. Jeg verdsetter det at kunst kan kommunisere på en måte som ren politikk og diplomati ikke kan. Dette samspillet har jeg jobbet mye med gjennom seminarer og konserter jeg har arrangert i forskjellige arbeidskontekster. På den måten ser jeg spent på muligheten og potensialet i å jobbe opp mot å videreutvikle kampanjen.

Jeg gleder meg til å fordype meg i problemstillingene i nedrustning og ikke-spredning fra et lokalt og internasjonalt perspektiv og jobbe videre med å styrke vårt kontaktnettverk.



De to kampanjekoordinatorerne, fra venstre Anne Marte Skaland og Nosizwe Lise Baqwa

ICAN Norge – Program for 2011

Tverrfaglig møteserie om atomvåpen på Blindern

Fra januar til mai blir det en tverrfaglig møteserie om atomvåpen på Blindern. ICAN Norge arrangerer dette sammen med Med Fred på Universitetet i Oslo. Det vil bli arrangert ett møte i måneden, til sammen fem møter. Datoer er ikke fastsatt. Møtene vil bestå av en innledning av en fagperson og filmvisning. Følgende temaer skal tas opp:

Historien om da atombomben ble født - januar.

Humanitære konsekvenser i Hiroshima og Nagasaki - februar.

Atomvåpen og folkeretten - mars.

Skaper atomvåpen fred? - april.

Er en atomvåpenfri verden mulig? - mai.

Konkurranses om beste kampanjemateriell

18. januar til 18. februar avholder vi en konkurranse for beste kampanjemateriell og visuelle profil på kreative skoler i Oslo. Vi planlegger et arrangement i etterkant av denne konkurransen hvor vinneren blir presentert. I den forbindelse tenker vi også å ha premiere på informasjonfilmen om et forbud mot atomvåpen.

Internasjonal workshop weekend

ICAN Norge er en av initiativtakerne sammen med resten av Abolition 2000 Youth Working Group til en workshophelg for å etablere samarbeidsprosjekter med aktive, ressurssterke medlemmer innenfor denne internasjonale gruppen. Anslaget på antall deltakere er nå 23 (21.12.10), inkludert representanten fra ICAN UK.

Atomvåpenuke i juni

Første uka i juni (1. til 7.) arrangerer vi en atomvåpenuke spekket av kulturelle og politiske arrangementer. Målet er at det også blir arrangementer utenfor Oslo. Uka arrangeres i forbindelse med internasjonal aksjonsdag. Dato for internasjonal aksjonsdag er ikke fastsatt enda.

Dette skjer internasjonalt:

- Internasjonal workshop weekend Genève – 25. februar
- Nordisk konferanse i Stockholm/Uppsala – 7. – 8. mai
- Atomvåpen-camp i Frankrike – 9. – 16. juli

Internasjonal humanitær rett og atomvåpen En oppsummering fra FNs 1. komité høsten 2010

John Burroughs, Lawyers Committee on Nuclear Policy. (Fritt oversatt av Kirsten Osen.)

Kirsten Osen
Rådsmedlem i NLA
osen@legermotatomvapen.no



Internasjonal humanitær rett var et tema under sesjonen i FNs 1. komité høsten 2010, under henvisning til Tilsynskonferansen for Ikkespredningsavtalen (NPT) i mai 2010 som i sitt sluttokument "uttrykker sin dypeste bekymring for de katastrofale humanitære konsekvensene av enhver bruk av atomvåpen, og stadfester nødvendigheten av at alle stater til alle tider etterlever gjeldende internasjonal rett, inkludert internasjonal humanitær rett."

Erklæringen fra Tilsynskonferansen fikk tilslutning fra mange lands regjeringer i 1. komitéen og den ble innarbeidet i følgende tre resolusjoner: 'Den japanske resolusjonen' (nytt navn: United actions towards the total elimination of nuclear weapons), 'NAC-resolusjonen' (Towards a nuclear-weapon-free world: accelerating the implementation of nuclear disarmament commitments) og 'Malaysia-resolusjonen' (Follow-up to the advisory opinion of the International

Court of Justice on the Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons. Mer om denne på NLAs hjemmeside). Konkrete tiltak for etterlevelse av internasjonal humanitær rett finnes imidlertid ikke i noen av dem.

Erklæringen var ikke med i resolusjonen "Disarmament" fra den alliansefrie bevegelsen eller i "Convention on the Prohibition of the Use of Nuclear Weapons" som fremsettes av India. Sistnevnte resolusjon, som er en gjenganger fra 1961, fastslår at enhver bruk av atomvåpen vil være et brudd på FN charteret og en forbrytelse mot menneskeheten. I 1961 het det også at bruk av atomvåpen "is contrary to the rules of international law and to the laws of humanity" (resolusjon 1653 (XVI) 24.11.1961).

Norge var blant de mange nasjonene som kom med sterke utsagn i 1. komitéen om at atomvåpen er inkompatible med internasjonal humanitær rett. Statssekretær Espen Barth Eide, fra norsk UD, slo fast at "våpen som forårsaker unødvendig lidelse og uakseptabel skade har ingen plass i dagens internasjonale sikkerhetsklimate.

Den humanitære dimensjon gjelder naturligvis like vel for atomvåpen som for konvensjonelle våpen." Sveitsisk ambassadør Jürg Lauber uttalte at "Sveits anser bruk av atomvåpen som umoralsk og ulovlig i forhold til internasjonal humanitær rett fordi slike våpen forårsaker massiv skade og treffer uten distinksjon."

Costa Ricas utsending Maritza Chan oppfordret til å sette i gang en forberedende prosess for en universell og legalt bindende konvensjon mot atomvåpen: ".det har vært gjort mht biologiske og kjemiske våpen. Det må nå bli gjort for atomvåpen. Hva disse våpnene har til felles er at de bryter med internasjonal humanitær rett."

Det mest bemerkelsesverdige innspillet kom fra den Internasjonale Røde Kors Komité (ICRC). I forkant av Tilsynskonferansen i mai sa ICRCs president Jacob Kellenberger at ICRC "finner det vanskelig å se for seg hvordan noen bruk av atomvåpen kan være forenlig med reglene i internasjonal humanitær rett". I oktober sa ICRCs juridiske talsmann Robert Young at atomvåpnenes implikasjoner for internasjonal humanitær rett "nå må bli omsatt i et vidt spekter av tiltak som gradvis vil gjøre slutt på atomvåpnenes rolle i sikkerhetspolitikken", inkludert "en forhandlingsprosess, eller prosesser, med en omforent agenda og tidsramme. Det er vesentlig at forhandlingene ikke blir basert alene på militære doktriner og maktpolitikk. Debatten må like mye dreie seg om virkningene av disse våpnene på mennesker, de fundamentale regler i internasjonal humanitær rett og menneskehetens kollektive fremtid."

Referanse: First Committee Monitor, Final Edition, 2 November 2010. Finnes på www.reachingcriticalwill.org.



FNs hovedforsamling. Foto: Patrick Gruban.

Møte mellom NLA-styre og -råd lørdag 11. desember 2010

Bjørn Hilt
Internasjonalt råd IPPNW
hilt@legermotatomvapen.no



Rødmyr og Nosizwe Baqva om den norske Kampanjen for et forbud mot atomvåpen, etter hvert også kalt ICAN Norge.

Under den følgende diskusjonen kom det fram flere forslag om nasjonale og internasjonale aktiviteter og samarbeid. Sammen med de to koordinatorene Anne Marte Skaland og Nosiwe Baqva blir kampanjen fulgt opp av

styringsgruppa som er vedtatt til å ha fem medlemmer. I tillegg til NLA, Nei til atomvåpen og Pugwash er Røde kors og Norsk folkehjelp er forespurt om å bli med i styringsgruppen.

På det engere møtet mellom styret og rådet ble bl.a. oppdateringen av medlemsregisteret som Dordi Lea har stått for, videre nordisk samarbeid, medlemsverving og økonomi diskutert.

Tradisjonen tro hadde NLA-styret og -rådet sitt årlige møte lørdag den 11.12.2010 på Rikshospitalet i Oslo. For et tyvetalls tilhørere på det åpne møtet innledet John Gunnar Mæland, Bent Natvig, Stine



Nosizwe Baqva innledet om arbeidet i Kampanjen for et forbud mot atomvåpen. Foto: Bjørn Hilt

Lær om atomvåpen: Norge og atomvåpen

Informasjonsprogrammet *Lær om atomvåpen* er utviklet av vår svenke søsterforening SLMK. Det er nå oversatt til norsk (se www.legermotatomvapen.no eller www.atomvapen.no). Foruten oversiktlige tekster finnes det en rekke fordypningstekster. Vi viser her et eksempel på en slik tekst og oppfordrer dere til å gjøre dere kjent med dette omfattende lærestoffet.



LEARN ABOUT NUCLEAR WEAPONS

NORGE OG ATOMVÅPEN

Etter den 2. verdenskrig var norske fysikere tidlig ute med å ta i bruk den nye kunnskapen innen kjernefysikken. Noen var til og med inne på tanken om at Norge skulle utvikle atomvåpen, men dette ble raskt lagt til side. I stedet gikk Norge inn i Atlanterhavspakten (senere NATO) og kom dermed under den amerikanske atomvåpenparaplyen. Norge avsto imidlertid å lagre atomvåpen på norsk jord.

Tungtvannet – norske helter og skurker?

Under verdenskrigen hadde tyske forskere planer om å utvikle en atombombe. En nødvendig bestanddel i disse forsøkene var tungtvann, som bare ble produsert ved Norsk Hydros anlegg på Vemork i Rjukan. Imidlertid ble både produksjonen og forsøket på forsendelse av dette tungtvannet til Tyskland effektivt hindret av norske sabotører og alliert bombing av fabrikkkanlegget. Kanskje nettopp dette gjorde at Tyskland ikke maktet å utvikle den nye bomben.

Langt senere kom også norsk tungtvann til å spille en avgjørende rolle for ett lands atomvåpenprogram. Med fransk hjelp hadde Israel på 1950-tallet startet byggingen av en tungtvannreaktor i *Dimona* i Negev-ørkenen. Israelerne henvendte seg til Norge i 1958 og ba om å få kjøpe 20 tonn tungtvann. På denne tiden var det bare USA og Norge som kunne levere tungtvann i slike mengder. Mens USA satte klare betingelser for en slik leveranse for å hindre at tungtvannet ble brukt i atombombeproduksjon, gikk Norge med på å levere tungtvannet uten særlige betingelser. Israel måtte riktignok skrive under på at tungtvannet bare var til fredelige formål og gi Norge rett til kontrollere at dette ble etterfulgt. Norge gjennomførte imidlertid bare en slik kontroll, i 1961 to år før Dimonareaktoren kom i drift.

Nyere opplysninger tyder på at de norske forhandlerne hadde sterke indikasjoner på at Israel hadde planer om å bygge atomvåpen, lenge før tungtvannsavtalen ble underskrevet (1). Hovedpersonene i disse forhandlingene var tidligere norsk forsvarsminister *Jens Chr. Hauge*, sjefen for Institutt for Atomenergi *Gunnar Randers* og byråsjef *Olaf Solli* i Utenriksdepartementet. Statssekretæren i UD, *Hans Engen* var på den tiden overbevist om at Israelerne ønsket å lage atomvåpen, likevel var det ingen som stanset tungtvannssalget. I tillegg eksporterte Norge teknisk utstyr nødvendig for en plutoniumsfabrikk til Israel i 1960. Senere fikk israelerne tilgang til norsk reaktorteknologi i Halden.

At Israel virkelig brukte Dimonareaktoren til fremstilling av kjernemateriale for atomvåpen, ble bekreftet av den israelske atomteknikeren *Mordechai Vanunu* i 1986. Vanunu fikk senere en straff på 18 års i fengsel for sine avsløringer. Israel antas i dag å ha mellom 100 og 200 atombomber.

Da tungtvannsavtalen omsider ble annullert i 1991 og tungtvannet kjøpt tilbake til Norge, hevdet norske myndigheter at de var ført bak lyset av israelerne. Mye tyder altså på at de ansvarlige enten visste eller burde ha forstått at tungtvannet ville bli brukt i atomvåpenproduksjon.

Folkebevegelser mot atomvåpen i Norge

På slutten av 1940-tallet økte den internasjonale spenningen til samme nivå som før utbruddet av den andre verdenskrig. Øst sto mot vest i Europa. Krigen i Korea fra juni 1950, hvor amerikanske styrker etter hvert sto mot kinesiske, forsterket inntrykket av at det gikk mot en militær konfrontasjon mellom de tidligere allierte i kampen mot nazismen under verdenskrigen. At begge partene hadde bygget opp store arsener atomvåpen ga situasjonen en uhyggelig dimensjon. ”Angsten lå som et lammende trykk over alt og alle” (2).

Utover 1950-tallet vokste det frem stadig sterkere motstand i Norge mot atomopprustningen. Spesielt inntrykk gjorde de sovjetiske prøvesprengningene over Novaja Semlja bare vel 60 mil fra Kirkenes. Det vakte voldsom oppsikt da man i januar 1958 fikk meldinger om at det var funnet økende mengder radioaktivt strontium 90 i melken. Angsten for atomvåpen grep om seg i befolkningen. Selv husmødrene reagerte.

Appellene fra Nobelprisvinnerne Linus Pauling og Albert Schweizer, fremført nettopp i Norge i 1957, men rettet mot hele verden, bidro sterkt til å mobilisere opinionen mot prøvesprengningene. Schweizers appell samlet en kvart million underskrifter i Norge. I juni 1958 gikk det første demonstrasjonstoget mot prøvesprengningene i Oslo og samlet 5000 deltakere (3). Da sprengningene fortsatte, mobiliserte dette til enda større demonstrasjoner. Den lammende angsten ble erstattet av troen på at en folkebevegelse mot atomvåpen kunne stanse det vanvittige kappløpet. Demonstrasjoner og underskriftskampanjene fortsatte inntil USA og Sovjet avsluttet de atmosfæriske sprengningene tidlig på 1960-tallet.

Etter dette fulgte en lengre periode med lite folkelig engasjement mot atomvåpen. Ikke før den internasjonale spenningen på steg på slutten av 1970-tallet, grep frykten for atomkrig om seg på ny. NATOs dobbeltvedtak i 1979 om å utplassere nye mellomdistanseraketter i Vest-Europa som svar på Sovjetunionens utplassering av SS-20 raketter i flere østeuropeiske land, utløste voldsomt engasjement. Organisasjonen *Nei til atomvåpen (NTA)* ble stiftet i 1981 og fikk straks stor oppslutning. Fagbevegelsen, kirken og politiske grupper engasjerte seg i nedrustningsspørsmålet og en rekke profesjonsorganisasjoner mot atomkrig ble også etablert, mellom dem *Norske leger mot atomkrig* i 1982. Titusener demonstrerte mot opprustningen og forlangte forhandlinger i Norge så vel som andre land. Heldigvis førte dette engasjementet etter hvert til flere nedrustningsavtaler mellom USA og Sovjetunionen på slutten av 1980-tallet (4).

NATOs atomforsvar og Norge

I den betente situasjonen etter Ungarn-oppstanden i 1956 arbeidet mange for utplassering av amerikanske atomvåpen i alle NATOs medlemsland, inkludert Norge (se fordyppningsteksten Politikk –Nato og atomvåpen). Innen Arbeiderpartiet var meningen delte. Utenriksminister Lange hevdet at Norge ikke kunne reservere seg mot NATOs linje, fordi dette ville være det samme som å melde seg ut. Andre var mer skeptiske. Et benkeforslag om at ingen atomvåpen skulle lagres på norsk jord, ble enstemmig vedtatt på Arbeiderpartiets landsmøte i 1957. Likevel vakte det stor oppmerksomhet da statsminister Gerhardsen utvetydig slo fast på et

NATO-toppmøte i desember 1957 at Norge ikke ønsket atomvåpen i Norge. Norge ble dermed ett av de få land i NATO som sa nei til lagring av atomstridshoder i fredstid.

Dette forhindret ikke at det ble bygget lagre for slike våpen flere plasser i landet, blant annet i Bodø, Setermoen, Asker, Våler, Trøgstad, Nes og Flesland utenfor Bergen. Bodø fikk et lager for atombomber til jagerbombefly, som sto ferdig i 1963. Også de fire luftvernsbatteriene med Nike-raketter rundt Oslo ble forberedt til utskytning av raketter med atomladninger. Dette kommer frem i en bok utgitt i 2001, som baserer seg på hemmelige arkiver og intervjuer (5).

Norge ble lenge utsatt for et press fra NATO og USA om å endre sin atom- og basepolitikk. Noe Norge måtte gå med på, var å bygge opp et navigasjonssystem for de amerikanske *Polaris*-ubåtene som var utstyrt med atomvåpen. Dette systemet ble lenge holdt hemmelig. Først da to stortingsrepresentanter brøt taushetsplikten i 1977, kom detaljene om dette prosjektet frem.

De politiske brytningene om atompolitikken toppet seg omkring 1980, i forbindelse med striden om nye utplasseringer av atomvåpen i sentral-Europa. I 1981 vedtok Arbeiderpartiet å arbeide for en nordisk atomvåpenfri sone, noe som utløste sterke reaksjoner i alliansen, særlig i USA.

Tamnes og Skogstrand (5) mener at Norges atompolitikk under den kalde krigen kan betraktes som et tillitskapende tiltak, som hadde en gunstig innvirkning på relasjonene i Nord-Europa i fredstid. Trolig bidro for eksempel Norges atombegrensninger til å dempe det russiske presset mot Finland.

Norsk politisk arbeid for kjernefysisk nedrustning og ikke-spredning

I en fersk stortingsmelding hevder regjeringen at Norge har en pådriverrolle for kjernefysisk nedrustning og ikke-spredning (6). Fredsbevegelsen er ikke like imponert over Norges innsats på dette området. Sammenliknet med Norges engasjement for internasjonale forbud mot andre våpentyper, som landminer og klasevåpen, har Norge spilt en atskillig mer tilbakeholden rolle i atomvåpenspørsmålet. Dette henger naturlig nok sammen med vårt NATO-medlemsskap, hvor vi de facto aksepterer at atomvåpen har en rolle i sikkerhetspolitikken og den militære forsvarsstrategien. Norge har i det store og hele lojalt fulgt NATO-blokken i avstemningene i FNs hovedforsamling om ulike nedrustningsalternativ.

Norge har de senere årene imidlertid tatt noen initiativ for å stimulere til en positiv endringsprosess (6). Sammen med Tyskland har Norge arbeidet for å få NATOs atomvåpenstrategi opp til diskusjon. Den norske regjeringen gir i stortingsmeldingen uttrykk for at man ønsker at NATO skal arbeide for å redusere kjernevåpenenes betydning i internasjonal politikk.

Norge leder det såkalte *7-lands samarbeidet* for å støtte opp under ikke-spredningsavtalen og for å skape ny bevegelse i arbeidet for kjernefysisk nedrustning. Samarbeidet omfatter foruten Norge, Australia, Chile, Indonesia, Romania, Storbritannia og Sør-Afrika. Samarbeidet startet etter den mislykkede tilsynskonferansen for NPT i 2005. Innenfor dette samarbeidet har man engasjert en rekke forskningsinstitusjoner til å gi bidrag. Særlig har dette nettverket levert bidrag til hvordan nedrustningstiltak kan verifiseres.

Hovedsporet for den norske regjeringen er inntil videre å satse på ikke-spredningsavtalen (6). Alle forpliktelser i NPT må følges opp, både hva gjelder ikke-spredning og nedrustning. Norge

mener også at den omfattende prøvestansavtalen (CBBT) må tre i kraft så snart som mulig. Videre støtter Norge et forbud mot fremstilling av spaltbart materiale for våpenformål (FMCT). Norge vil særlig arbeide for hvordan en slik avtale kan verifiseres og at avtalen også omfatter nedbygging av eksisterende lagre av slikt materiale. Norge ønsker likeledes at høyanriket uran (HEU) skal fases ut som brensel for kjernefysiske reaktorer.

Norsk atomforskning og kjernekraftplaner

Norge hadde allerede fra før oppdagelsen av røntgenstråling i 1895 en stor virksomhet innen strålingsrelaterte fag. Faktisk oppdaget antagelig den norske fysiker Kristian Birkeland strålene enda tidligere, men fattet nok ikke rekkevidden. Birkeland prøvde også i 1906 å reise penger til "utvinning av energi ved oppløsning av atomets masse" basert på "en fin oppdagelse jeg har gjort". Ingen vet om han allerede da hadde oppdaget kjernespløtning, og han klarte heller ikke å reise penger før han døde i Egypt i 1917 (7). Den norske kjemikeren Ellen Gleditsch ble i 1907 assistent hos madame Marie Curie og ble senere vår første professor i kjernekjemi. Hun sørget for at Norge tidlig fikk tilgang til radium til stråleterapiformål, og hun hadde brede kontakter (8). Kjerneforskningen var omfattende i Norge opp til andre verdenskrig og norske forskere hadde utstrakt internasjonalt samarbeid.

En viktig forutsetning for mye kjerneforskning var tilgang til tungtvann, tritium. Dette ble produsert på Norsk Hydros anlegg på Vemork ved Rjukan fra før krigen, og var sannsynligvis av strategisk interesse for de tyske atomvåpenbestrebelsene (9). Kort før krigsutbruddet ble en større mengde tungtvann "utlånt" til Frankrike, trolig i forbindelse med atomreaktorkonseptet til Frédéric Joliot-Curie og som var patentert i 1939. Dette ble brakt i sikkerhet i England før den tyske invasjonen. Ødeleggelsen av Vemorkanlegget i 1943 og senkning av en last tungtvann i Tinnsjøen i 1944 er av de mest spektakulære sabotasjeaksjoner i Norge, og er filmatisert 2 ganger (10).

Etter krigen var fremtidsoptimismen stor, og gjenoppbyggingen av landet med rask industrialisering var populært. Landflyktige forskere kom hjem med nye kontakter og ideer, og forsvaret skulle bygges opp. Forsvarets forskningsinstitutt ble etablert på Kjeller i 1946 (like ved den da viktige militære flyplassen der) og det er nok ingen tilfeldighet at det nye Institutt for atomenergi ble etablert i umiddelbar nærhet i 1948, i stor grad av Gunnar Randers som hadde kontakter i det amerikanske kjerneteknologimiljøet. Forsøk på å etablere et norsk-fransk reaktorprosjekt mislyktes (muligens på grunn av Joliot Curies politiske holdninger, han ble bl.a. tildelt Stalinprisen i 1951), og USA og England var lite villige til å bidra med uran. Men så lyktes man å etablerte et norsk-nederlandsk samarbeide, og atomreaktoren på Kjeller var faktisk nr. 2 som ble startet opp i Europa (11). Den norske tusenkunstner og ingeniør Odd Dahl ledet arbeidet praktisk, og var senere sentral i oppbyggingen av det store kjerneforskningssenteret CERN i Geneve. De spede planer om en norsk atombombe rant forholdsvis raskt ut i sanden, ikke minst på grunn av at opinionen etter hvert fikk mer kjennskap til virkningene bombene i Hiroshima og Nagasaki hadde hatt. Det var også omfattende planer for å drive den store norske handelsflåten, selv etter krigen verdens tredje største, med atomkraft.

Kjernekraftplanene varte lenge men ble etter hvert mer og mer kontroversielle. Stortinget debatterte saken bl.a. i 1975 men uten at det ble flertall verken for å bygge kjernekraftverk eller å forby det. En kommisjon ble nedsatt, og dette Granliutvalget avga sin innstilling i 1978 med en konklusjon i hovedsak positiv til kjernekraft men med forbehold om et betydelig sikkerhetsarbeid. I 1980 vedtok Stortinget endelig å stoppe kjernekraftprogrammet "men opprettholde kompetansen", hvilket kunne være vanskelig å oppfylle.

Haldenreaktoren ble bygget i 1958 og startet opp i 1959. Energien, bare omkring en prosent av det som utvikles av et fullskala kjernekraftverk, ble brukt av Saugbrugsforeningen. Men den viktigste funksjon i dag er forskning, og den er nå organisert som et OECD-prosjekt. Statlige atomsikkerhetsorganisasjoner, forskningsinstitutter og industribedrifter fra en rekke land deltar i forskningsprogrammene. Det forskes på brenselsteknologi, materialteknologi og komplekse tekniske systemer. Reaktoren er i dag blant de eldste i verden men har fått forlenget konsesjon. Risikoen for en ulykke ved Haldenreaktoren er antagelig liten, men prosjektet er omdiskutert. Forskningen bidrar til økt sikkerhet og effektivitet ved kjernekraftverk, men kritikere hevder at dette nettopp kan forlenge kjernekraftverkernes levetid og bidra til profitt.

1. <http://www.nrk.no/programmer/tv/brennpunkt/609438.html>
2. Ustvedt, Y. Den varme freden – den kalde krigen. Det skjedde i Norge, bind 1, 1945-52. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag 1978, side 402.
3. Ustvedt, Y. Velstand – og nye farer. Det skjedde i Norge, bind 2, 1952-61. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag 1978, side 409.
4. Mærli, M.B. *Atomvåpen. Det du ikke vet, det du ikke vil vite*. Oslo: Pax forlag 2009
5. Skogrand, K., Tamnes, R. Fryktens likevekt. Atombomben, Norge og verden, 1945-1970. Oslo, Tiden norsk forlag 2001.
6. St.meld. nr 27 (2007-2008) *Nedrustning og ikke-spredning*.
7. Egeland A: Kristian Birkeland. Mennesket og forskeren. *Norges bank, Oslo 1994*
8. Kronen T, Pappas AC: Ellen Gleditsch: et liv i forskning og medmenneskelighet. *Aventura, Oslo 1987*
9. Gallagher T: Assault in Norway: Sabotaging the Nazi Nuclear Program. *Harcourt Brace Jovanovich, New York 1975*
10. Haukelid K: Kampen om tungtvannet. *Nasjonalforlaget, Oslo 1953*
11. Forland A: På leiting etter uran. Institutt for atomenergi og internasjonalt samarbeide 1945-51. Forsvarsstudier 3/1987. *Institutt for forsvarsstudier, Oslo 1987*

LEARN ABOUT NUCLEAR WEAPONS 2008
© SWEDISH PHYSICIANS AGAINST NUCLEAR WEAPONS, SWEDISH PEACE AND
ARBITRATION SOCIETY

Hjelp oss å verve nye medlemmer! Et Widerbergbilde kan bli ditt

Dordi Lea
Organisasjonssekretær NLA
lea@legermotatomvapen.no



John Gunnar Mæland
Leder NLA
john.meland@isf.uib.no



Ved inngangen til året 2011 hadde NLA 851 betalende medlemmer. Vi er sikker på at mange flere leger og medisinske studenter kunne tenke seg å bli medlem, men at de trenger en liten oppfordring til å ta steget.

Du kan hjelpe til å øke medlemstallet til over 1000 ved å verve noen av dine kolleger og venner. Innmelding kan enten skje ved å bruke skjemaet på våre nettsider: www.legermotatomvapen.no/blimedlem.asp eller ved å sende en e-post med det nye medlemmets navn, adresse og e-postadresse samt navn på den som verver til: lea@legermotatomvapen.no Kontingenten er som før kr 300 for leger og kr 100 for studenter.

For å stimulere til økt medlemsverving, vil styret i NLA gi et flott litografi (se bilde) av kunstneren Franz Widerberg til den som verver flest medlemmer i løpet av 2011. For å komme i betraktning, må man verve minst tre nye medlemmer. Litografiet er gitt til NLA av kunstneren i erkjennelsen av det viktige fredskapende arbeidet foreningen gjør. Vi håper mange lar seg friste til å få dette verdifulle bildet som sitt personlige eie!



Medlemsarkivet er à jour

I fjoråret arbeidet vår organisasjonssekretær Dordi Lea iherdig med å rydde opp i medlemsregisteret, som over flere år hadde lidd under mangelfull oppfølging. Hovedproblemet var at mange adressendringer ikke var blitt meldt inn til oss. Dette er forsøkt rettet på gjennom søk på internett, telefonregistre med mer.

Videre har vi gått igjennom innbetalinger av medlemskontingent de siste årene. De som ikke er registrert med innbetaling siste tre år, er blitt slettet fra medlemslistene. Hvis dette beror på feil fra foreningens side, skal vi med glede registrere personen som medlem igjen.

For å holde medlemsarkivet lettere à jour i fremtiden, ville det være en stor fordel også å ha medlemmenes e-post adresser. Vi ber derfor om at dere oppgir denne i forbindelse med innbetalingen for kontingenten for 2011. Denne vil bli innkrevd for NLA av firmaet Mamut i løpet av våren.

Informasjon til medlemmene

Styret har i løp av 2010 foretatt en opprydding i medlemsregisteret:

- Gale adresser er forsøkt opprettet. Medlemmer melder dessverre sjelden om adresseendring, noe som vanskeliggjør utsending av medlemspost.
- Det viser seg at en del av våre medlemmer ikke har betalt medlemskontingent gjennom flere år. Som opplyst i forrige nummer av medlemsbladet, er de som ikke har innbetalt kontingent siste 3 år, nå strøket av medlemslistene.

Foreningen valgte i 2010 å gå bort fra å bruke firmaet Mamut til å håndtere

innkreving av medlemskontingent. Dette var for å spare penger og for å ha bedre kontroll over medlemsmassen. Det har vært arbeidskrevende for styret å utføre oppgaven som Mamut tidligere har hatt og kontingent-innbetalinger uten kidnummer vanskeliggjør identitet på den som innbetaler i en del tilfeller. Styret har derfor besluttet å videreføre avtalen med Mamut. Vi beklager at noen medlemmer i år fikk purring på medlemskontingent som allerede har blitt betalt, da indentifisering av medlemmer som hadde betalt via brevgiro var vanskelig uten kidnummer.

NLA ønsker nye medlemmer velkommen til å støtte vårt arbeid og

ønsker gjerne flere medlemmer til vår organisasjon. Har du en kollega eller en medstudent som kan tenke seg å støtte vårt arbeid, så gjerne send en epost til undertegnede eller be vedkommende melde seg inn via innmeldingsskjemaet på hjemmesiden www.legermotatomvapen.no.”

Henvendelser fra medlemmene for adresseendring eller kommentarer for øvrig i forhold til medlemskap i NLA kan rettes til:

Dordi Lea, e-post:
lea@legermotatomvapen.no
Tordis Sørensen Høifødt, e-post:
hoifodt@legermotatomvapen.no

Velkommen til Årsmøte 2011 i Tromsø for Norske leger mot atomvåpen

Lørdag 26. mars 2011

Åpent seminar:

**Kunnskap, bevisstgjøring og engasjement gjennom programmer som "Lær om atomvåpen" og "Peace and medical work".
Detaljer om programmet kunngjøres seinere.**

Årsmøteforhandlinger

- 1. Valg av møteleder og referent**
- 2. Godkjenning av innkalling og dagsorden**
- 3. Referat fra årsmøte 2010, se Medlemsbladet nr. 1-2010**
- 4. Regnskap 2010**
- 5. Årsrapport 2010 fra styret og studentgruppene**
- 6. Handlingsprogram 2011**
- 7. Budsjettforslag 2011**
- 8. Valg av styre**
- 9. Valg av valgkomite**
- 10. Oppnevning av revisor**
- 11. Eventuelt**

**Det planlegges en sosial samling om kvelden 25.mars og en felles middag lørdag 26.mars.
I tråd med praksis de siste årene vil vi utnytte tida sammen ved å arbeide med aktuelle
temaer lørdag ettermiddag etter årsmøtet.**

Detaljer om dette og det sosiale programmet kommer seinere

ICAN i det små

Sofie Paus

*Nasjonal stud. repr. NLA
paus@legermotatomvapen.no*

Det finnes per i dag ca. 25.000 atomvåpen i verden, det er nok til å utslette den menneskelige sivilisasjonen minst 5-10 ganger.

ICAN (The International Campaign to Abolish Nuclear Weapons) er en kampanje startet av International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW). Den har som mål å oppnå en atomvåpenkonvensjon som forbyr all utvikling, besittelse og bruk av atomvåpen. Kampanjen støttes av mer enn 200 ulike organisasjoner på verdensbasis, mer informasjon finnes på www.icanw.org.

MillionPleas er det nye prosjektet til ICAN, den har som formål å lage verdens største videokjede-brev. Prosjektet ble startet på 65årsdagen til bombingene av Hiroshima og Nagasaki, og har som mål å få én million mennesker til å be om et forbud mot atomvåpen. Se den tøffe videoen på www.millionpleas.com

Som et ledd i at store deler av atomvåpenbevegelsen har samlet seg bak ICAN, hadde MedFredgruppen i Bergen den 2.oktober 2010 en aksjon på Torgallmenningen der vi filmet folk som ville bidra til videokampanjen.

Ti medfredstudenter stilte i legefrakker og var utstyrt med selvlagde flyers og digitalkamera. Når forbigående skjønnte at vi verken skulle ha penger

eller medlemskap var responsen svært god. Etter tre timers aksjon i vind og ruskende regnvær hadde vi delt ut 150 flyers og tatt opp 130 videosnutter som ble lastet opp til millionpleas.org.

Ettersom det totale antall videoer på siden i skrivende stund er på 5359, virker målet på at den skal nå 1 millioner videoer i nærmeste framtid som en utopi. Men alle monner drar og MedFred Bergen planlegger en tilsvarende aksjon på det medisinske fakultet utpå nyåret. Herved oppfordres alle lokallag til å ta med et digitalkamera på neste samling, og arrangere en liten aksjon på universitetet for å bidra til kampanjen – det må mange dråper til for å fylle opp et helt glass.

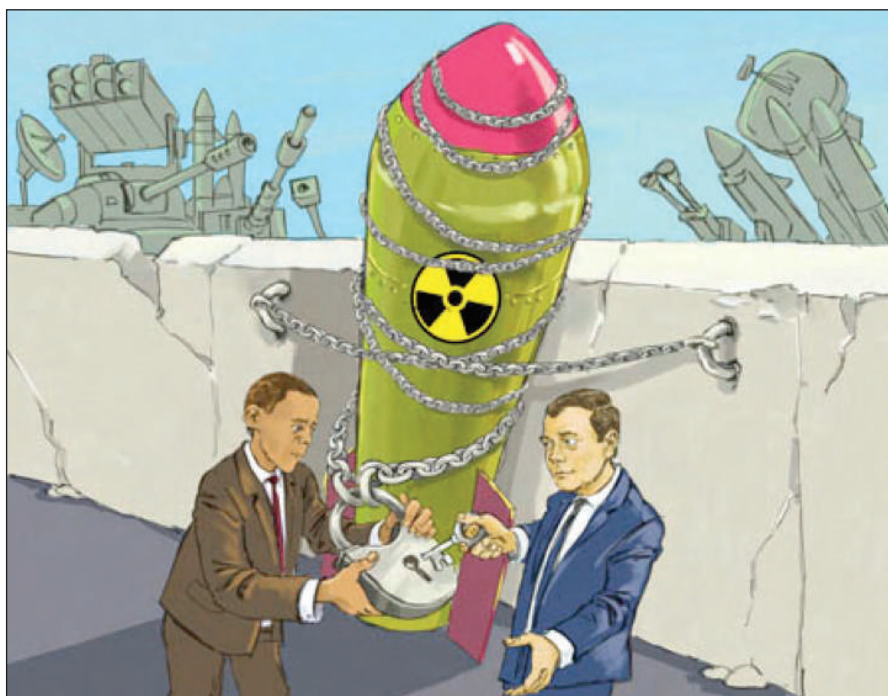
Russisk 'gang of four' vil ha ny nedrustningsplan

Kirsten Osen

*Rådsmedlem i NLA
osen@legermotatomvapen.no*



I tidligere numre av medlemsbladet har vi nærmest hatt en føljetong om avgåtte topp-politikere rundt i verden (Storbritannia, Tyskland, Italia, Frankrike, Belgia, Norge og Australia) som etter eksempel fra Obama og Schultz & co erklærer seg som tilhengere av visjonen om en atomvåpenfri verden. Sist ut er fire tidligere russiske ledere som den 22.10.2010 gikk ut med en appell "Start ny plan for nedrustning". Det er tidligere statsminister og utenriksminister Yevgeny Primakov, tidligere utenriksminister Igor Ivanov, president i Det russiske vitenskapscenter Evgeny Velikhov, og tidligere sjef for generalstaben Mikhail Moiseyev. De peker på at atomavskrekking er helt ubrukelig i forhold til dagens trusler,



Illustrasjon: Dmitry Divin

og de oppfordrer til en mer sivilisert internasjonal orden enn den som baserer seg på trusselen om gjensidig total utslettelse. En mer utførlig omtale

med webadresse finnes på NLAs hjemmeside www.legermotatomvapen.no

Kommentar fra en utmelder og opplegg til en ny giv

Kirsten Osen
Rådsmedlem i NLA
osen@legermotatomvapen.no



Under arbeidet med NLA's arkiv kom jeg over et brev fra 1997 der en lege begrunner hvorfor han melder seg ut av foreningen. Brevet treffer midt i blinken av et problem som er like aktuelt i dag, 13 år senere: ”Grunnet et gjennom lang tid for stort spenn mellom styret i foreningen og medlemmene, samt styrets, etter min mening, svake innsats for å stimulere til lokalt engasjement og aktivitet, finner jeg det mest formålstjenlig å melde meg ut av NLA.”

Utmelderens innser at det er viktig for NLA å engasjere seg internasjonalt, men uten skikkelig kontakt med grasrota lokalt og nasjonalt gir det liten mening. Han savner engasjement fra ledelsen i foreningen for å trekke med og involvere flere leger på lokalplanet. Han ønsker seg ikke bare informasjon om

hva som foregår på den internasjonale arena, han vil ha faktaartikler om atomvåpenspørsmål og Norges rolle i denne sammenhengen, helst medisinsk vinklet, for å dra i gang debatter på den enkelte avdeling, det enkelte sykehus og den enkelte legeföreningsavdeling landet over. Han vil at NLA skal stimulere til slike debatter og regelmessig gjøre oppmerksom på hva som finnes av opplysningsmaterieil for bruk i denne sammenhengen.

Som leserne av medlemsbladet vil se av andre innlegg i dette nummeret, er NLA i samarbeid med Den norske Pugwash-komité og Nei til atomvåpen i ferd med å trekke i gang en kampanje for et forbud mot atomvåpen. Visjonen er å vekke en landsomfattende aktiv folkeopinion mot atomvåpen som kan presse politikerne til handling. Kampanjen støttes økonomisk av Det norske utenriksdepartement. Det ideologiske grunnlaget sammenfaller med den senere tids erklæringer fra den Internasjonale Røde Kors Komité

(ICRC) om at enhver bruk av atomvåpen vil være folkerettsstridig og at forhandlinger om å avskaffe atomvåpen også må ta hensyn til virkningene av atomvåpen på mennesker, fundamentale regler i internasjonal humanitær rett og menneskehetens kollektive fremtid (se artikkelen ”Internasjonal humanitær rett og atomvåpen” i dette nummer). Dette er en kampanje hvor humanitære argumenter og medisinske fagkunnskaper står sentralt, og det er derfor mer relevant enn noen gang å engasjere legef reningene og legene rundt om i landet.

I løpet av kort tid kommer kampanjen med en egen hjemmeside der det blir lagt ut informasjonsmaterieil til bruk i kampanjen. Se også NLA's egen hjemmeside www.legermotatomvapen.no som har fått en betydelig ansiktsløftning i den senere tid etter at lege Dordi Lea ble ansatt i deltidsstilling som sekretær i NLA. Vi kommer tilbake med mer informasjon om kampanjen og råd om hvordan vi alle kan trekke i lag.

Fredsprisvinnere går inn for et forbud mot atomvåpen

Bjørn Hilt
Internasjonalt r d IPPNW
hilt@legermotatomvapen.no



I slutterklæringen fra det siste møtet i det faste forumet for vinnere av Nobels Fredspris som ble holdt i Hiroshima i november i 2010 ble det slått fast at de deltagende Nobelsprisvinnerne, både de individuelle og organisasjonene, går inn for et forbud mot atomvåpen gjennom en internasjonal konvensjon. Møtet hadde tittelen ”The Legacy of Hiroshima – A world without nuclear weapons” og samlet seks individuelle fredsprisvinnere og et tyve-talls organisasjoner, deriblant IPPNW som var representert ved co-president Vappu Taipale, Ilkka Taipale og styreleder Bjørn Hilt. Deres rapport fra og innlegg på møtet samt hele slutterklæringen finner du på www.ippnw.org. Mer info om selve møtet og forumet på <http://www.nobelpeace-summits.org/>.



NLAs arkiv

Foreningens arkivmateriale til og med 2008 (for medlemsbladet 2009) er i løpet av 2010 samlet i Riksarkivet i Oslo som del av Fredsarkivet med Id og navn: Pa 1580 – Norske Leger mot Atomvåpen 1981-2009.

Kirsten Osen
Rådsmedlem i NLA
osen@legermotatomvapen.no



NLAs arkivmateriale ble i 2010 overført til Riksarkivet i Oslo, privatseksjonen, postadresse Pb 4013 Ullevål Stadion, 0806 Oslo, kontoradresse Folke Bernadottes vei 21. Det består av 3 arkivdeler med noe overlapp: arkivdel 1 = hoveddel 1982-95; arkivdel 2 = tillegg 1, 1983-99, og arkivdel 3 = tillegg 2, 1981-2009. Samlet omfang 5,7 hyllemeter. Del 1 og 2 ble opprinnelig levert til Norsk Fredssenter og senere oppbevart på Fylkesarkivet i Oppland som det såkalte Fredsarkiv som i 2009 ble overført til Riksarkivet. Del 3 ble levert direkte til Riksarkivet i februar 2010. Ytterligere arkivmateriale (fra og med 2009) anbefales innlevert hvert 5. år, sammen med medlemsbladet som må tas vare på til det bruk. Hver innlevering vil registreres som ny arkivdel. Overlapp aksepteres.

I 2010 arrangerte Norsk Fredssenter et seminar der avd. dir. Vilhelm Lange, privatseksjonen, Riksarkivet, ga veiledning i anbefalt arkivsystem. Det baserer seg på hovedserier A, B etc og underserier Aa, Ab etc. Hver underserie ordnes i bokser merket L0001, L0002 etc.. Dokumentene i hver boks ordnes i mapper merket 0001, 0002 etc. pluss

Arkivdel 3:

- A Styrende organer
 - Aa NLA
 - Ab IPPNW
- D Korrespondanse
- E Saksarkiv
 - Ea Kampanjer
 - Eb Strategier
 - Ec Møter (diverse)
 - Ed Studenter/undervisning
- R Regnskap (økonomi/søknader)
- X Egenproduserte trykksaker



Kirsten Osen i full gang med arkivering

tema. Innenfor hvert tema er det en kronologisk orden. Systemet er anvendt ved ryddingen av del 3 (Faktaboks 1) som omfatter 25 bokser (Fig.1 og 2). Riksarkivet har levert mapper og bokser, og har hjulpet ved flere hjemmebesøk (arkivar Per Kristian Ottersland). Materialet er levert i form av papir, som hittil har vært foretrukket av Riksarkivet. Arkivkatalog fås på Riksarkivet.

Tilgang. Arkivet er åpent for alle. Det er bare å møte opp. Unntak gjelder kun for medlemslister. Disse er klausulert for 60 år og er tilgjengelig bare etter skriftlig søknad til NLAs styre. Ved innvilget adgang må taushetserklæring undertegnes. I arkivet finnes medlemslister bare til og med 1996.

Medlemsblad og redaktører. Arkivdel 3 inneholder en fullstendig serie av NLAs medlemsblad fra 1983-2009. Bladet ble produsert i Bergen i 21 år, deretter i Oslo i 2 år, og siden 2008 i Trondheim. Bortsett fra de aller første årene er bladet produsert av studenter,

ofte av en gruppe hvorav bare den først oppgitte er registrert som redaktør i faktaboks 2. I regelen har det vært utgitt tre nummer i året, februar/mars, juni og oktober/november. I 1988 ble det bare utgitt ett nummer, i 1984, 1986, 1987 og 2010 to numre, og i 1995 fire numre.

Fredsklipp og analyse. Alle mediaoppslag angående IPPNWs fredspris i 1985 finnes i arkivdel 1, hovedserie D: Korrespondanse og sakarkiv, L0013-L0015 Fredspris klipp. Der skal også finnes et eksemplar av analysen "Hvem setter premissene? En undersøkelse basert på massemedias dekning av Nobels fredspris 1985". Den er en felles semesteroppgave av fem studenter ved Rådet for arbeidslivsstudier, UiO. Det er mulig at den ligger på L0005, 0005, 05.05 Presseundersøkelse i forb. med fredsprisen 1985-1985.

Det finnes også et eksemplar i NLAs "bibliotek" (i undertegnede kjeller).

NLAs arbeidsområde. De registrerte kampanjene i arkivdel 3 (underserie



De 25 boksene som utgjør arkivdel 3. Foto: Kirsten Osen

NLAs medlemsblad 1983-2008; Produksjonssted og redaktører

Bergen 1983- 2004: 1/83-2/83 John Gunnar Mæland; 3/83-3/85 Knut Lote m.fl.; 1/86 (Fredsprisnummer nytt A4 format)-1 /88 John Gunnar Mæland; 1/89-2/89 Ivar Austlid m.fl.; 3/89-2/90 Truls Eide m.fl.; 3/90 Tone m.fl.; 1/91-2/93 Frederik Goplen m.fl.; 3/93 Kurt Hanevik m.fl.; 1/94 Kenneth Strømsøy m.fl.; 2/94-2/95 Tom Hemming Karlsen m.fl.; 3/95-2/97 Christian von Krøgh; 3/97-1/99 Canh Le Duong; 2/99-1/00 Kari Bruheim; 2/00-3/04 Heidi Grønseth.

Oslo 2005-2007: 1/05 – 3/07 Trygve Berge og Torbjørn Hugo

Trondheim 2008- : 1/08 - Carl Pintzka og Bjørn Lyngen

arbeidsområde de siste 15 årene: World Court Project; Malaysia-resolusjonen; NAC-resolusjonen; NPT; Brevkampanje for prøvestans; CTBT; Atomtester India og Pakistan; Protester

Atomvåpenfrie havner; Accidental nuclear war; Dealert; Jodprofylakse; Rakettskjold; Terror; Legeforeningens vedtak mot atomvåpen; Andre legeforeningers støtte; Abolition 2000;

Mayors for Peace; ICAN; St.meld.33 (2007-8) Nedrustning og ikkjespredning; Meningsmålinger om atomvåpen; NATOs atomstrategi; US Nuclear Posture Review; Partiprogrammer og atomvåpenpolitikk; Parlamentarikere for nedrustning og ikkjespredning; NGO-observatører i FN og NPT; Barn i atomalderen; Barn i krig; WHO/IAEA; Lavdosestråling (Tsjernobyl); Utarmet uran; Landminer; IPPNW i Afrika. Under strategier (underserie Eb) er oppført Opplysningskampanje og MPI-gruppa (1998 til idag). En del av prosjektene har det vært arbeidet mye med over flere år, med regelmessige oppsummeringer til IPPNWs Central Office. Det er godt mulig at materialet er egnet for nærmere analyse.

Helseproblemer i Fallujah etter Irak-krigen: Effekter av utarmet uran?



Jon B.Reitan

Oslo universitetssykehus

Deter liten tvil om at de amerikanskledete krigene i Irak, både Gulfkrigen under Bush senior og den nærmest pågående Irakkriegen etter Bush junior, har medført voldsomme lidelser for det irakiske folk og sikkert betydelige helseeffekter som all krig gjør. Flere publikasjoner har bl.a. antydnet reproduksjonsskader og økning i kreftforekomst i områder. Chris Busby, en kjent miljøaktivist (1), har interessert seg for spørsmålene og nå senest publisert et arbeide (2) fra den sunnidominerte byen Fallujah (3) hvor det sto et stort slag i 2004. Fallujah var et senter for Saddam Husseins Bath-parti (4). Artikkelen er

sirkulert i atommotstandskretser som sannhetsvitne på effekter av utarmet uran, og er mye sitert internasjonalt.

En antagelse i artikkelen (2) er at effektene er en følge av våpenbruk, herunder bruk av utarmet uran. For utarmet uran antar Busby en spesiell virkningsmekanisme men som ikke er allment anerkjent (5). Normalt relateres stråleeffekter til stråledosen (midlet absorbert energi, og de eventuelle stråledosene er minimale), men han har absolutt et poeng ved spørsmål om lavdosestråling, hvor dosebegrepet blir mindre relevant (6). Selv ved lave doser kan nemlig den energien som avsettes i meget små volumer i cellen og/eller i DNA alene være betydelig. Uran avgir små mengder alfastråling,

men så vidt jeg forstår mener Busby at det i tillegg oppstår sekundærstråling fra uranatomene når disse bestråles fra annet hold, hvilket virker noe spekulativt. Det angis for øvrig ingen estimater på forurensningsgraden i Fallujah, hverken for utarmet uran eller andre mulig genotoksiske krigsrelaterede agens.

Representativitet: Forskerteamet besøkte 711 hus i Fallujah. I norsk Wikipedia angis innbyggertallet til ca. 350 000, i engelsk Wikipedia hevdes det at Saddamregimet oppga innbyggertallet til ca. 600 000 mens "current population" er 200-300 000, hovedsakelig sunnimuslimsk. Byen var før krigen sterkt industrialisert. Uansett er dette en ganske stor by. Det oppgis at



*Moské i Fallujah.
Foto: United States Marine Corps*

Reportasje

i disse 711 hus bodde det 4843 personer (6.8 pr. hus, trolig realistisk), men dette blir da neppe mer enn omkring 1 - 1.5 % av befolkningen i Fallujah. Det anføres at de 711 hus var der hvor man oppnådde svar på spørreskjemaet, og det er ikke oppgitt hvor mange hus man forsøkte å besøke, bortsett fra en "refusal rate per house visited" mindre enn 30%.

De besøkte hus var "in an area of Fallujah". Det kan ligge betydelige sosioøkonomiske seleksjonsproblemer i dette. Fallujah var sterkt industrialisert og hadde derved antagelig i noen områder en lavstatusarbeiderbefolkning, samtidig som det var et hovedområde for Baath-partiet og derved vel hadde områder med høystatusbefolkning. Klasseforskjellene i Saddams tid var ikke ubetydelige. Forfatterne angir også at et problem er migrasjon og flukt med halvert befolkning, og de som drar er neppe et tilfeldig utvalg, hvilket gir store tolkningsproblemer. Forfatterne opererer altså med forholdsvis lite utvalg og vi vet intet om representativiteten. Responsraten er angitt til "bedre enn

60 %" hvilket er noe upresist. Er det responsraten blant voksne eller av alle familiemedlemmer? Eller kanskje at de 711 hus representerer mer enn 60 % av de hus man ønsket å besøke, hvilket ikke passer helt med en "refusal rate" på mindre enn 30%.

Kreftforekomst: Kreftforekomsten i denne gruppen er forsøkt evaluert i artikkelen, uten at det fremgår om det er mortalitet eller insidens. Kreftregistre i mindre utviklete land er ofte underrapporterte, så kontrollverdien for epidemiologisk sammenlikning kan ventes å være for lav. Det sammenliknes med et regionalt egyptisk populasjonsbasert kreftregister i Gharbiah-provinsen i Nil-deltaet, men om dette er representativt for Fallujah er usikkert. Det er store forskjeller i kreftforekomst mellom forskjellige land. For eksempel angis total dødelighet av kreft i "northern Africa" (inkludert Egypt) til 56.1/73.3 (female/male) pr. 100 000 mot i "western Asia" (inkludert Irak) til 65.5/93.9. "Northern Europe" angis til sammenlikning til

125.4/177.3 (7). Det er også forskjeller avhengig av sosialklasse, i Gharbiah gir dette seg for eksempel uttrykk i en 3-4 ganger så høy forekomst av brystkreft i bybefolkning mot landbefolkning (8). Det er altså også usikkert hvordan sosialklassene i Fallujah samsvarer med fordelingen i Gharbiah, om det er sammenliknet med totalbefolkningen eller bybefolkningen. Intervjuundersøkelser kan ellers gi en "recall bias" med tendens til overrapportering sammenliknet med offentlig innsamlet statistikk. Dette gjelder både uventet død og kreftdød, og dokumentasjonen på diagnosen kan være mangelfull. Den rapporterte fordelingen mellom lymfomer og andre kreftformer synes også usikker.

Reproduksjonsanomalier: Når det gjelder "infant mortality" (opp til ett års alder) angis denne i artikkelen til 80/1000 i Fallujah mot 19.8/1000 i Egypt. Internasjonalt angis tallene til å være henholdsvis 52.7 for Irak og 33.9 for Egypt, mot Norge med 3.7 (10). På side 2831 angis at man spurte



En M-198 155mm Howitzer skyter mot Fallujah i 2004. Foto: United States Department of Defense

om dødsfall i aldersgruppen (i tabell 5 oppgitt til 32, dette tallet er muligvis korrekt men det angis ikke klart om det var død i første år) og det var 425 fødsler i perioden, hvilket blir 80/1000. Tallet som oppgis er derfor antagelig fra den aktuelle bydelen, eller kanskje fra de 711 hus, men neppe fra Fallujah generelt.

Det kanskje mest interessante i artikkelen er spørsmålet om en endret kjønnsratio, og hvor man muligvis kan stole mer på tallene som vel er familiebaserte. Det ville vært interessant om tallene var brutt ned på enkeltår i stedet for bare 5-årsgrupper (tallene burde vært store nok til dette, trunkeringen til 5-års grupper gir et tap i informasjon) og at man gjorde en regresjonsanalyse for slike enkeltår. For om man i stedet trunkerer til 10-årsgrupper får man nemlig at i aldersgruppen 0-9 år blir kjønnsratio 1.053 eller svarende til forventningsverdien på 1.05. I tabell 1 kan man lure på om det er relevant å inkludere en såvidt høy aldersgruppe som 15-19 år ettersom artikkelen konsentrerer seg om tidsrommet etter 2005. Også aldersgruppen 10-14 var født før Fallujahslaget i 2004, men før Irakkriegen fra 2003 var det også en blodig krig mot Iran 1980-1988 samt Gulfkrigen i 1991. Så hvilken krig skal man skyld på for disse aldersgrupper, og er de relevante som sammenlikningsgrunnlag for effekter etter 2003?

I diskusjonen sies det mye om mutagener og stråling. Det er velkjente endringer i kjønnsratio ved bestråling av bl.a. drosophila, men tilsvarende funn anses ikke sikkert dokumentert blant mennesker. Busby siterer en artikkel om dette av Yoshimoto & al. fra Radiation Effects Research Foundation i Hiroshima og som skal angi en endring i kjønnsratio med redusert antall gutter. Men artikkelen er vanskelig tilgjengelig da den er på japansk. En nyere artikkel fra samme institusjon angir et lett motsatt tendens (11). Dersom det virkelig er en påvirkning av kjønnsratio i Fallujah og eventuelt i Irak kunne en bedre og mer omfattende undersøkelse ha vært svært interessant, uansett hva årsaken måtte være.

Konklusjon: Jeg kan ikke se at denne artikkelen avklarer de viktige spørsmål om helsetilstanden i Irak etter krigene, heller ikke i Fallujah etter kampene i 2004. Det er antagelig stor usikkerhet i krefttallene og ikke minst de relative risiker. Dataene fra denne artikkelen kan ikke uten videre støtte oppfatningen om en økt kreftisiko i områdene, men tallene kan heller ikke brukes til å avkrefte en slik mulighet. Dataene for spedbarnsdødelighet lar seg vanskelig tolke uten videre og kan heller ikke brukes til å bekrefte eller avkrefte en økning. Og endelig er heller ikke kjønnsratiotallene redegjort for på en slik måte at det er lett å trekke noen konklusjon. Men et eventuelt overbevisende funn ville vært særdeles interessant!

Det er synd det er så vanskelig (vel egentlig umulig) å drive god epidemiologisk forskning i et okkupert land herjet nærmest av borgerkrig. Jeg har et generelt problem med en del artikler som adresserer slike spørsmål, ettersom jeg tror det er mange strålingseffekter og bioeffekter generelt som er dårlig studert og dårlig evaluert, og derved kan være betydeligere (eller mindre) enn de fleste tror. Men metodologien er ofte mangelfull i mange artikler og synes ofte skrevet av engasjerte folk som har en forut oppfatning om alvorlige effekter. Men kanskje har de som benekter muligheten for slike bioeffekter som omtales i denne artikkelen også en forut oppfatning?

Chris Busby leder (sammen med bl.a. radiobiologen Inge Schmitz-Feuerhake) The European Committee on Radiation Risk basert i Brussel. Mange tror at dette er en EU-organisasjon, men det er en frittstående komite dannet i 1997 på bakgrunn av en resolusjon fra en Strasbourg-konferanse arrangert ”The Green Group” i Europaparlamentet. Komiteen står i sterk opposisjon til EURATOM og de andre offisielle EU-organene på strålingsområdet (eller vice versa). Begge sider har et ufullstendig epidemiologisk materiale til støtte for sine oppfatninger om helseeffektene eller mangelen på disse. Det er derfor prisverdig av Busby å prøve å klarlegge situasjonen, men de som bare leser

abstracts kan gå glipp av Busbys avslutningsord i artikkelen: “Finally the results reported here do not throw any light upon the identity of the agent(s) causing the increased levels of illness and although we have drawn attention to the use of depleted uranium as one potential relevant exposure, there may be other possibilities and we see the current study as investigating the anecdotal evidence of increases in cancer and infant mortality in Fallujah”. Kanskje “The Establishment” skulle prøve å gjøre en bedre studie, uavhengig av forventninger om effekt eller mangel på sådan?

Referanser:

- 1 http://en.wikipedia.org/wiki/Christopher_Busby
- 2 Busby C, Hamdan M, Ariabi E: Cancer, infant mortality and birth sex-ratio in Fallujah, Iraq 2005-2009. *Int J Environ Res Public Health* 7:2828-2837,2010. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2922729/pdf/ijerph-07-02828.pdf>
- 3 <http://no.wikipedia.org/wiki/Fallujah>
- 4 <http://no.wikipedia.org/wiki/Ba%27athpartiet>
- 5 Busby C: Uranium weapons: why all the fuss? *Disarmament Forum:Uranium Weapons* 3:57-58,2008. <http://www.unidir.ch/pdf/articles/pdf-art2758.pdf>
- 6 Booz J, Feinendegen LE: A microdosimetric understanding of low-dose radiation effects. In *J Radiat Biol* 53:13-21,1988
- 7 <http://caonline.amcancersoc.org/cgi/reprint/49/1/33.pdf>
- 8 Dey S & al.: Urban-rural differences in breast cancer incidence in Egypt (1999-2006). *The Breast* 19:417-423,2010
- 9 http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_infant_mortality_rate
- 10 http://www.nationmaster.com/graph/hea_inf_mor_rat-health-infant-mortality-rate&int=-1
- 11 Nakamura N: Genetic effects of radiation in atomic-bomb survivors and their children: Past, present and future. *J Radiat Res* 47:Suppl. B67-B73,2006



Kart over Irak. Ill: wikimedia.org

Spar i Banco Humanfond og støtt Norske Leger mot Atomvåpen!



Har du bevisste etiske og ideelle holdninger og ønsker å dele litt av dine goder med andre?

Nå kan du spare i Banco Humanfond og samtidig støtte opp om det nyttige arbeidet Norske Leger mot Atomvåpen utfører!

Uansett om du sparer langsiktig til deg selv eller dine nærmeste er Banco Humanfond et godt valg. Velkommen som sparer i Banco Humanfond - et alternativ med både hjerte og hjerne!



Norske Leger mot Atomvåpen

i samarbeid med

BANCO
HUMANFOND

BANCO

HUMANFOND

TEGNINGSBLANKETT I BANCO HUMANFOND

A spare i Banco Humanfond er enkelt. Fyll ut tegningsblanketten og legg den i posten (dgg. NB! Skjema samt legitimasjonsdokumentasjon må sendes pr. post ved opprettelse av spareavtale. Ved ønskelstønde tegninger kan du benytte fax 22 00 51 05. Derksom du ønsker tilsendt prospekt eller annen informasjon, ta gjerne kontakt med Banco Humanfond, Grev Weddels Plass 9, Postboks 483 Sentrum, 0105 Oslo. www.abf.no

NAVN	PERSON-/ORGANISASJONSNUM		STATSBORGERSKAP
ADRESSE	TELEFON/DAFTID	TELEFON/VÆKSTRID	
TELEFAX	POSTNR	POSTSTED	
BANKKORT/ORGANISASJONSNUM		VPS-KORT/HVIS DU IKKE HAR BILKORT OPPHETTET KOSTNADSRHITT	

ORGANISASJONEN DU STØTTER

Den ideelle organisasjonen du støtter ved denne tegningen.



Norske Leger mot Atomvåpen

LEGITIMASJONSDOKUMENTASJON

Ved første gangs tegning hos Banco Humanfond må gyldig legitimasjon (pass, bankkort, førerkort) fremlegges. Duppl hvilken type som vedlegges:

TEGNING AV ENGANGSBELØP

Minimumsbetøp ved første gangs tegning er kr 2.000.-. Andelen kjøps med kurs samme dag som fullmakten mottas, forutsatt at dette skjer innen kl. 11.00. Tegning kan gjøres ved at du gir oss en engangsfullmakt for beløstning av din konto. Alternativt kan pengene overføres til fondets bankkonto nr. 1602.45.34328.

ENGANGSFULLMAKT

Jeg gir herved Banco Humanfond fullmakt til å belaste bankkonto nr.
for kjøp av andeler totalt kr. Konnehavers navn

Sted/Dato: Underskrift (må disponere bankkonto)

SPAREAVTALE (SVARKUPONG)

Ja, jeg ønsker å betale andeler i Banco Humanfond med AvtaleGiro (kreditkonto nr. 1602.45.34328).

Avtale giro

Minimum sparebeløp er kr. 200.- pr. gang.

Beløst mitt kontor:	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	med kr.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
---------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	---------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

hver måned hvert kvartal hver måned med uttak av

Beløpet skal belastes konto den (hver måned) Første beløstingsdato (dag, mnd, år).

Kontnehavers navn: (benytt STORE BOKSTAVER)

Sted/Dato: Underskrift (må disponere bankkonto)

Kid-felt	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
----------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

(fylles ut av Banco Humanfond)

BANCO HUMANFOND - Et fond for de bevisste

Funder er et norsk aksjefond med en moderat risikoprofil. Inntil 20 % av kapitalen kan investeres i utenlandske aksjer. Fondet har en ideell profil og egne etiske retningslinjer. I Banco Humanfond umgler du dermed å støtte opp om selskaper som produserer våpen, alkohol og tobakk, samtidig som du tar hensyn til selskaperas sosiale- og miljømessige krav (farsatt av FN). Den ideale profilen innebærer at 2 % av din forvaltningskapital ved årets slutt videreføres til Norske Leger mot Atomvåpen.

Ferdig utfyllt tegningsblankett som er trykket i denne folder kan sendes oss portofritt ved at du teiper igjen sidene og postlegger.

Ønsker du ytterligere informasjon kan du ta kontakt med oss på telefon 22 00 51 01, e-post: kundesenter@abf.no eller du kan besøke våre internettsider www.abf.no. Du kan også fylle ut svarslippen nedenfor og sende den til oss.

Jeg er interessert i å spare bevisst med både hjerte og hjerne i Banco Humanfond! Send meg mer informasjon!

NAVN

ADRESSE

POSTNR./STED

TELEFON ANBED

TELEFON PRIVAT

E-POST

Tlf: 22005101 E-post: kundesenter@abf.no

KAN SENDS
UTOMKENT
INNGIJE
ADRESSE
VILJEN
POSTBOK

Avtale Giro
Avtale Giro Asser Management

SVARSENDING
Avtale nr. 140212/24 Pb
Avtalend Berg Industrifnans
Oslo Sentrum Bedriftssenter,
0109 Oslo

Historisk avkastning er ingen garanti for fremtidig avkastning. Fremtidig avkastning vil blant annet avhenge av markedsvilkingen, forvalters kompetence, fondens risiko, samt kostnader ved legning, forvaltning og innløsning. Avkastningen kan bli negativ som følge av kursfalle. Valutakursendringer vil påvirke verdien på fondet, dersom underliggende investeringer er foretatt i annen valuta enn det som fondet er notert i. Selskaper og ikke ansvarlig for eventuelle skader eller telt som beror på kreditorer utenfor selskapskontroll. Materiale kan være delvis eller helt borte på informasjon fra kreditorer, informasjon vi aner som pålitelig. Vdg kan det ikke garanteres at denne informasjonen er korrekt eller komplett. Innholdet i dette dokumentet er avgitt for den oppgi, Materiale kan kun brukes av den som er påstede dele, og skal ikke videreføres, reproduseres eller ellers eller delvis kopieres for noe form, uten samtykke fra Avtale Giro Industrifnans.

B

Retur til:
NLA v/Dordi Lea
Leaveien 183
4312 Sandnes

spring og signer! www.icanw.org

Kampanjen for en internasjonal konvensjon mot atomvåpen,
initiert av IPPNW i 2007, fortsetter - og avsluttes først når atomvåpen er forbudt
ved konvensjon. Gå inn på nettsidene og signer!



Neste manusfrist: 20. mars 2011